

Madagasikara

Fivoarana salasalany

Fivoarana salasalany no tontosan'i Madagasikara nandritra ny taona 2016 teo amin'ny famongorana ireo endrika ratsy indrindra isehoan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona.
Nampitomboan'ny Fitondrana ny isan'ireo mpanara-maso misahana ny fampiasana zaza tsy ampy taona, 4 izy ireo taloha ka nanjary 15 ; nisy koa ny fanadihadiana niarahamy tamin'ny UNICEF hanombanana ny herisetra sy ny fanararaotana ny ankizy eto Madagasikara sy ny fanitarana ny fampiharana ny Fitsipi-pitondran-tena ho an'ny fiarovana ny ankizy eo amin'ny sehatry ny fizahan-tany. Ankoatr'izay dia nanohy ny fandraisany anjara amin'ny fandaharana vitsivitsy mikasika ireo endrika ratsy indrindra isehoan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona ny Fitondrana. Na izany aza anefa, dia mbola misy ihany eto Madagasikara ankizy manao asa mampidi-doza eo amin'ny fiompiana sy fambolena, anisan'izany ny famokarana lavanila. Misy ankizy ihany koa tafiditra amin'ireo endrika ratsy indrindra isehoan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona, anisan'izany ny eo amin'ny fanararaotana mamoafady hahazoam-bola, mazàna vokatry ny fanararaotana olona. Noho ny fahampian'ny hoenti-manana hampiharana hatrany ireo lalàna momba ny fampiasana zaza tsy ampy taona, dia voatohintohina ny ezaky ny Fitondrana hiarovana ny ankizy amin'ireo endrika ratsy indrindra isehoan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona. Tsy ampy isa ihany koa ireo fandaharan'asa sosialy hiatrehana ny fihanak'ity olana ity.

I. ANTONTAN'ISA SY SEHATRA ISEHOAN'NY FAMPIASANA ZAZA TSY AMPY TAONA

Misy ankizy eto Madagasikara tafiditra amin'ny fampiasana zaza tsy ampy taona eo amin'ny fiompiana sy fambolena, anisan'izany ny famokarana lavanila. (1-6) Misy ihany koa ny ankizy tafiditra amin'ireo endrika ratsy indrindra isehoan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona, anisan'izany ny fanararaotana mamoafady hahazoam-bola, mazàna vokatry ny fanararaotana olona. (4, 7-12) Hita ao amin'ny Tabilao 1 etsy ambany ireo tondro misongadina momba ny asa ataon'ny ankizy sy ny fanabeazana eto Madagasikara.

Tabilao 1. Antontan'isa momba ny asa ataon'ny ankizy sy ny fanabeazana

Ankizy	Age	Salan'isa
Miasa (% sy mponina)	5-14 taona	22,1 (1.206.992)
Voasoratra anarana any an-tsekoly (%)	5-14 taona	69,1
Sady miasa no mianatra (%)	7-14 taona	15,4
Tahan'ny fahavitana ny fianarana amin'ny sekoly ambaratonga fototra (%)		69,3

Loharanon-kevitra ho an'ny tahan'ny fahavitana ny fianarana amin'ny sekoly ambartonga fototra: antontan-kevitra ho an'ny taona 2015, navoakan'ny UNESCO Institute for Statistics, 2016.(13)

Loharanon-kevitra ho an'ny antontan'isa hafa rehetra: fandalinana ireo antontan'isa azo tamin'ny Fanadihadiana nanerana ny Nosy momba ny Fampiasana zaza tsy ampy taona, nataon'ny Tetikasa Understanding Children's Work, 2007.(14)

Hita ao amin'ny Tabilao 2 eto ambany ny fanehoana indray mijery ireo asa ataon'ny ankizy isaky ny sehatra sy isaky ny lahasa, niainga tamin'ny fandravonana ireo antontan-kevitra nisy.

Tabilao 2. Fanehoana indray mijery ireo asa ataon'ny ankizy isaky ny sehatra sy isaky ny lahasa

Sehatra/famokarana	Lahasa
	Famokarana dite, divay, voanio, paraky, vary sy voanjo (4, 15, 17)
Fiompiana sy fambolena	Famokarana lavanila, anisan'izany ny asa fanamainana sy fitaterana lavanila (1, 3, 5, 6, 18-21) Jono† sy ankisitrika an-dranomasina, hihazana drakaka, orana ary makamba (4, 6, 16, 22, 23) Miandry omby sy osy (6, 16, 24, 25)
Indostria	Fitrandrahana harena an-kibon'ny tany† toy ny volamena, safira, kristaly, <i>quartz</i> , ary <i>tourmaline</i> ; ary fitaterana bolongam-bato any amin'ny toerana fitrandrahana (10, 16, 22, 26-29) Fitrandrahana sy famotehana vato sy famokarana vatomely (3, 10, 22-24, 26)
Raharaha	Famokarana sira (6, 22, 24) Asa an-dàlam-be, anisan'izany fangatahana, fivarotana an-tsena, fitaterana entam-barotra amin'ny posy sy fikarohana fako (4, 6, 10, 22-25) Asa any amin'ny trano fisotroana, anisan'izay ny asan'ny mpandroso sakafo, mpanadio ary mpanotra (7, 8, 12, 25, 28, 30, 31)
Endrika ratsy indrindra isehoan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona ‡	Fanararaotana mamo-fady hahazoam-bola, mazàna vokatry ny fanararaotana olona (4, 7-12) Asa an-tery any amin'ny fitrandrahana harena an-kibon'ny tany, fitrandrahana vato, fangatahana ary asa an-trano (4, 8, 10, 12, 26, 31)

† Voafaritry ny lalàna na ny fitsipika manan-kery ao amin'ny firenena fa mampidi-doza, noho izany voakasiky ny Andininy 3(d) amin'ny ILO C. 182.

‡ Fampiasana zaza tsy ampy taona, faritana ho ireo endrika ratsy indrindra isehoan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona araka ny Andininy 3(a) – (c) amin'ny ILO C. 182.

Ireo ankizy miasa any amin'ny sehatry ny fitrandrahana harena an-kibon'ny tany dia iharan'ny aretin'ny fitaoval-pisefoana sy ny aretina hafa toy ny fivalanana sy ny tazo, ary mety haratra ihany koa vokatry ny fihotsahan'ny lavaka fitrandrahana. Misy ireo ankizy, mbola vao 10 taona, mihady lavaka hatramin'ny 15 metatra, ka harona plastika feno rivotra no ampiaisainy hiainany any ambany any. (4, 10, 23, 24, 26, 27) Any amin'ny faritra Analamanga, Anosy, Ilakaka ary Vakinankaratra no tena ahitana ny ankamaroan'ireo ankizy tafiditra amin'ny fitrandrahana volamena sy safira. (4, 16, 27) Ankoatr'izay, ireo ankizy miasa eo amin'ny famokarana lavanila eto Madagasikara dia mety ho voakasiky ny akora mankarary, hianjadian'ny hafanàna be tafahoatra, voatery hibata enta-mavesatra ary hiasa mandritra ny ora maro mifanesy.

Na dia voalazan'ny Lalàm-panorenana aza hoe tsy maintsy atao sady tsy andoavam-bola ny fanabeazana, dia voatohintohina ny fahazoana misitraka ny fanabeazana eto Madagasikara ka mora iharan'ireo endrika ratsy indrindra isehoan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona ny ankizy noho ny tsy fahampian'ny foto-drafitsara ho an'ny fanabeazana sy mpampianatra tsara hofana, tsy fahampian'ny fitaterana eo amin'ireo toerana lavitra sekoly, ny halafon'ny saram-pianarana sy ny vidin'ny kojakoja ary vokatry ny herisetra an-tsekoly. (6, 23-25, 32-35)

II. LALANA MIFEHY IREO ENDRIKA RATSY INDRINDRA ISEHOAN'NY FAMPIASANA ZAZA TSY AMPY TAONA

Efa nankatoavin'i Madagasikara avokoa ireo fifanarahana iraisam-pirenena misongadina momba ny fampiasana zaza tsy ampy taona (Tabilao 3).

Tabilao 3. Fankatoavana ireo Fifanarahana Iraisam-pirenena momba ny Fampiasana zaza tsy ampy taona

Fifanarahana	Nankatoavina
ILO C. 138, Taona farany ambany	✓
ILO C. 182, Endrika ratsy indrindra isehoan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona	✓
Fifanarahana Mikambana momba ny zon'ny ankizy (CRC)	✓
Fifanarahana azo isafidianana amin'ny CRC momba ny disadisa ahitana basy	✓
Fifanarahana azo isafidianana amin'ny CRC momba ny famarotana zaza tsy ampy taona, ny fivarotan-tenan'ny zaza tsy ampy taona sy ny sary mamoafady ahitana zaza tsy ampy taona	✓
Fifanarahana tany Palerme momba ny fanararaotana olona	✓

Efa napetraky ny Fitondrana ihany koa ireo lalàna sy fitsipika mahakasika ny fampiasana zaza tsy ampy taona, anisan'izany ireo endrika ratsy indrindra isehoany (Tabilao 4). Na izany aza anefa, dia misy ny lesoka eo amin'ny lalàna mifehy eto Madagaskara hiarovana araka ny tokony ho izy ny ankizy amin'ny fampiasana zaza tsy ampy taona.

Tabilao 4. Lalàna sy fitsipika mikasika ny fampiasana zaza tsy ampy taona

Fenitra	Mifanaraka amin'ny fenitra iraisam-pirenena Eny/Tsia	Taona	Lalàna
Taona farany ambany ahafahana miasa	Eny	15	Andininy 100 amin'ny Fehezan-dalàna mifehy ny Asa (36)
Taona ambany indrindra ho an'ny asa mampidi-doza	Eny	18	Andininy 101 amin'ny Fehezan-dalàna mifehy ny Asa, Andininy 10 amin'ny Didim-panjakana Lah. 2007-563 (36, 37)
Lisitr'ireo asa mampidi-doza na lahasa voarara ho an'ny zaza tsy ampy taona	Eny		Andininy 101 sy 103 ny Fehezan-dalàna mifehy ny Asa, Andininy 10 sy 17-22 amin'ny Didim-panjakana Lah. 2007-563 (36, 37)
Fandraràna ny asa an-tery	Eny		Andininy 4 ny Fehezan-dalàna mifehy ny Asa; Andininy 8 amin'ny lalàna 2014-040; Andininy 15 amin'ny Didim-panjakana 2007-563; Andininy 333 sy 335 amin'ny lalàna 2007-038; Andininy 1 amin'ny lalàna 2014-040 (36-39)
Fandraràna ny fanararaotana zaza tsy ampy taona an-tsokosoko	Eny		Andininy 15 amin'ny Didim-panjakana Lah. 2007-563; Andininy 333 sy 335 amin'ny lalàna 2007-038 ; Andininy 1 sy 8 amin'ny lalàna 2014-040 (37-39)
Fandraràna ny fanararaotana mamoa-fady hahazoam-bola atao amin'ny zaza tsy ampy taona	Eny		Andininy 13 amin'ny Didim-panjakana Lah. 2007-563; Andininy 335 amin'ny lalàna 2007-038 (40, 41) ; Andininy 1 amin'ny lalàna 2014-040 (37-39)
Fandraràna ny fampiasana zaza tsy ampy taona hanao asa tsy araldalàna	Eny		Andininy 11 sy 14 amin'ny Didim-panjakana Lah. 2007-563 (37)
Taona farany ambany hanaovana fanompoana miaramila			
Tsy maintsy atao ho an'ny	Tsy mihatra		

Fanjakana				
Azo isafidianana, ho an'ny Fanjakana	Eny	18	Andininy 11 amin'ny Didy hitsivolana Lah. 78-002 (40)	
Tsy maintsy atao, tsy ho an'ny Fanjakana	Eny	18	Andininy 15 amin'ny Didim-panjakana 2007-563 (37)	
Taona ho an'ny fanabeazana tsy maintsy atao	Eny	16 [‡]	Andininy 24 amin'ny Lalàm-panorenana; Andininy 39 amin'ny lalàna 2008-011 (34, 41)	
FANABEAZAM-BAHOAKA MAIMAIM-POANA	Eny		Andininy 24 amin'ny Lalàm-panorenana (34)	

*Tsy misy fanoratana anarana an-tery na tsy misy tafika eo amin'ny firenena.

[‡]Taona nokajiana araka ny antontam-baovao misy

Voararan'ny lalàna Malagasy ny asa sy lahasa mampidi-doza ho an'ny ankizy; na izany aza anefa, tsy tafiditra anatin'izany asa voarara izany ny an-kisitrika an-dranomasina sy ny jono, sehatra izay misy porofo ahitana ankizy Malagasy miasa anaty fepetra mampidi-doza. Narafitra ihany koa ny fanavaozana lalàna iray mamaritra mazava ireo lahasa mampidi-doza anisan'izany ny fampiasana zaza tsy ampy taona eo amin'ny sehatra rehetra voakasik'izany, toy ny asa any amin'ny fanambanin'ny ranomasina, saingy tsy mbola nahazo fankatoavana izany nandritra ny vanim-potoana notombanana. (6, 23, 43, 44)

III. FAMPIHARANA IREO LALANA MOMBA IREO ENDRIKA RATSY INDRINDRA ISEHOAN'NY FAMPIASANA ZAZA TSY AMPY TAONA

Napetraky ny Fitondrana ireo rindran-damina ara-pahefana ho an'ny fampiharana ireo lalàna sy fitsipika mahakasika ny fampiasana zaza tsy ampy taona, anisan'izany ireo endrika ratsy indrindra isehoany (Tabilao 5). Na izany aza anefa, mbola misy ihany ny banga eo amin'ny zon'ny mpiasa sy ny fampiharana ny lalàna momba ny heloka bevava, ary mbola misy ihany koa ireo antontam-baovao tsy hita momba ny fampiharana ny lalàna.

Tabilao 5. Ireo sampanasa misahana ny fampiharana ny lalàna momba ny fampiasana zaza tsy ampy taona

Fikambanana/Sampanasa	Andraikitra
Ministeran'ny Asam-panjakana sy ny Asa, Departemanta misahana ny fisorohana, famongorana sy fanaraha-maso ny fampiasana zaza tsy ampy taona (PACTE)	Mampihatra ny lalàna momba ny fampiasana zaza tsy ampy taona sy mandrindra, mampahafantatra, mampiofana ary manombana ny lahasa rehetra ho famongorana ny fampiasana zaza tsy ampy taona. (6, 23, 33, 44)
Ministeran'ny Fitsarana	Mampihatra ny lalàna rehetra mikasika ny herisetra atao amin'ny ankizy, anisan'izany ny fanararaotana olona an-tsokosoko sy ny fanararaotana mamoafady hahazoam-bola mianjady amin'ny ankizy. (12, 23)
Brigady misahana ny zaza tsy ampy taona sy fahadiovan-tsaina	Mana ony fanadihadiana momba ny heloka bevava mahatafiditra zaza tsy ampy taona, anisan'izany ny fanararaotana sy ny fanararaotana mamofady hahazoam-bola mianjady amin'ny ankizy. Miasa ao anivon'ny Ministeran'ny Filaminam-bahoaka (4, 12, 23, 35, 45)
Tribonaly any amin'ny departemanta	Mitory an'ireo voampanga ho nampiasa zaza tsy ampy taona (23)
Ministeran'ny Mponina, ny Fiahiana sosialy sy ny fampandrosoana ny vehivavy	Mandrafitra sy mampihatra fandaharana natao hiarovana ny ankizy marefo, anisan'izany ireo niharan'ny endrika ratsy indrindra isehoan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona. (23) Mitantana tambo-jotra fiarovana ny zaza miisa 780 amin'ny fanararaotana sy ny fanambakana any amin'ireo faritra 22 eto

Fampiharana ny lalàna momba ny asa

Tamin'ny taona 2016 dia nandray fepetra hiadiana amin'ny fampiasana zaza tsy ampy taona, anisan'izany ireo endrika ratsy indrindra iseboany, ny Sampanasa misahana ny fampiharana ny lalàna momba ny asa eto Madagasikara (Tabilao 6).

Tabilao 6. Ezaka fampiharana ny lalàna momba ny fampiasana zaza tsy ampy taona

Fikambanana/Sampanasa	2015	2016
Famatsiam-bola ho an'ny mpanara-maso ny asa	41.000\$ (15, 47)	49.000\$ (15, 47)
Isan'ny mpanara-maso ny asa	142 (15)	132 (23)
Mpanara-maso nahazo alàlana manokana hifantoka amin'ny fampiasana zaza tsy ampy taona	4 (15)	15 (23, 44)
Mpanara-maso nahazo alàlana manokana hametra ny sazy	Eny (48)	Eny (48)
Fiofanana ho an'ny mpanara-maso ny asa		
Fiofanana voalohany ho an'ny mpiasa vaovao	Eny (48)	Eny (23)
Fiofanana momba ny lalàna vaovao momba ny fampiasana zaza tsy ampy taona	N/A (15)	N/A (23)
Fanofanana famerenana	Eny (48)	Tsia (23)
Isan'ny fanaraha-maso ny asa	Tsy fantatra (15)	Tsy fantatra (23)
Isa tontosa tany amin'ny toeram-piasana	Tsy fantatra (15)	Tsy fantatra (23)
Isa tontosa tamin'ny famakiana antontan-kevitra	Tsy fantatra (15)	Tsy fantatra (23)
Isan'ny fandikana ny lalàna momba ny fampiasana zaza tsy ampy taona tsikaritra	Tsy fantatra (15)	Tsy fantatra (23)
Isan'ny fandikana ny lalàna momba ny fampiasana zaza tsy ampy taona ka nampiharana sazy	Tsy fantatra (15)	Tsy fantatra (23)
Isan'ny sazy nampiharina ka voaray	Tsy fantatra (15)	Tsy fantatra (23)
Fanaraha-maso mahazatra tontosa	Tsy fantatra (15)	Eny (44)
Fanaraha-maso mahazatra voakendry manokana	Tsy fantatra (15)	Eny (44)
Fanaraha-maso tampoka navela hotontosaina	Eny (49)	Eny (23, 44)
Fanaraha-maso tampoka tontosa	Eny (48)	Eny (23, 44)
Fisian'ny rindran-damina ho an'ny fitarainana	Eny (48)	Eny (23, 44)
Fisian'ny rindran-damina fifanoroan-dàlana eo amin'ny mpampihatra lalàna momba ny heloka bevava sy ireo mpandrahahara sosialy	Eny (48)	Eny (23, 44)

Tsy ampy ny isan'ny mpanara-maso ny asa raha ampitahaina amin'ny isan'ny mpiasa eto Madagasikara, izay mitontaly maherin'ny 12 tapitriza. Raha ny tolo-kevitry BIT hisian'ny mpanara-maso iray ho an'ny mpiasa 40.000 ho an'ny firenena tsy mbola mandroso loatra, dia tokony hanana mpanara-maso ny asa miisa 325 eo ho eo izany i Madagasikara raha tiana hihatra araka ny tokony ho izy manerana ny nosy ny lalàna momba ny asa (50-52). Ankoatr'izay dia saika ao an-drenivohitra avokoa ny antsasak'ireo mpanara-maso ny asa am-perinasa, izay manjary sakana tsy hahafahan'ny Fanjakana mampihatra ny lalàna momba ny fampiasana zaza tsy ampy taona any ambanivohitra, indrindra eo amin'ny sehatry ny fiompiana sy fambolena (4, 6). Nandritra ny vanim-potoana notombanana dia nisy ny fanaraha-maso tampoka notontosain'ny sampana *Prévention, Abolition et Contrôle du Travail des Enfants* (PACTE) ny fitrandrahana harena an-kibon'ny tany sy toerana fitrandrahana vato tany amin'ny faritra efatra teto amin'ny nosy; na izany aza anefa, dia tsy fantatra mazava ny tena isan'ny fanaraha-maso tontosa. (4) Ankoatr'izany dia teo ny fiofanana natolotry ny PACTE ho an'ny fikambanana avy amin'ny fiaraha-

monim-pirenena any amin'ny faritra niisa telo mba hamantarana sy hanaovana tatitra momba ny tranga ahitana fampiasana zaza tsy ampy taona. Na izany aza anefa, dia voalazan'ny tatitra fa tsy ampy ny mpiasa tsara hofana, fitaovana ary famatsiam-bola teo am-pelatàna'ny PACTE hitantanana ny antontankevitra misy momba ny fampiasana zaza tsy ampy taona, sy hanaovana fanaraha-maso mahomby momba ny fampiasana zaza tsy ampy taona. (4, 23, 44)

Fampiharana ny lalàna momba ny heloka bevava

Tamin'ny taona 2016 dia nandray fepetra hiadiana amin'ny fampiasana zaza tsy ampy taona, anisan'izany ireo endrika ratsy indrindra isehoany, ny Sampanasa misahana ny fampiharana ny lalàna momba ny heloka bevava eto Madagasikara (Tabilao 7).

Tabilao 7. Ezaka fampiharana ny lalàna momba ny heloka bevava ho an'ireo endrika ratsy indrindra isehoan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona

Indray mijery amin'ny fampiharana ny lalàna momba ny heloka bevava	2015	2016
Fanofanana ho an'ny mpanao fanadihadiana		
Fanofanana voalohany ho an'ny mpiasa vaovao	Tsy fantatra (48)	Tsy fantatra (48)
Fanofanana momba ny lalàna vaovao momba ny fampiasana zaza tsy ampy taona	Eny (48)	Eny (23)
Fanofanana famerenana	Eny (48)	Eny (23)
Isan'ny fanadihadiana	Tsy fantatra (48)	Tsy fantatra (48)
Isan'ny fandikan-dalàna tsikaritra	60 (31)	41 (45)
Isan'ny fitoriana nampidirina	Tsy fantatra (48)	Tsy fantatra (23)
Isan'ny fanamelohana	Tsy fantatra (48)	Tsy fantatra (23)
Fisian'ny rindran-damina fifanoroan-dàlana eo amin'ny mpampihatra lalàna momba ny heloka bevava sy ireo mpandrahahara sosialy	Eny (15)	Eny (23, 44)

Ho an'ny taona 2016, dia nanana birao foibe iray sy sampan-drahahara isam-paritra niisa 15 nanerana ny Madagasikara ny Brady misahana ny fiarovana ny fitondran-tena sy ny zaza tsy ampy taona ao anatin'ny Polisy nasionaly (PMPM), ka nitontaly 118 ny isan'ny olona nampiasainy. (23) mbola tamin'ny taona 2016 ihany ny Polisy nasionaly dia nahazo teti-bola nanodidina ny 29.400 Dôlara; na izany aza anefa, tsy fantatra hoe ampahafirin'io teti-bola io no nanatontosana fanadihadiana mikasika ireo endrika ratsy indrindra isehoan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona. (23) Raha ny vanim-potoana notombanana no jerena dia nahatratra 777 ny isan'ny fitarainana nanaovan'ny PMPM fanadihadiana ka nahitana ankizy niharan'ny heloka bevava toy ny fanolanana sy herisetra. Ny 41 tamin'ireo tranga ireo no fantatra fa nahakasika zaza tsy ampy taona nanao asa an-trano, saingy tsy ampy ny porofo azon'ny manam-pahefana hamantarana raha nisy endrika fanandevozana izany asa an-trano izany. Misy amin'ireo tranga ireo nampitaina tamin'ny alàlan'ilay laharana finday tsy andoavam-bola ho an'ny fiarovana ny ankizy (23, 35, 45). Na izany aza anefa dia tsy fantatra mazava hoe firy ny fandikan-dalàna momba ny fampiasana zaza tsy ampy taona tsikaritra teo amin'ny sehatra ivelan'ny asa an-trano, firy ny fitoriana nampidirina teny amin'ny fitsarana ary firy tamin'ireny no niafara tamin'ny fanamelohana. (31) Raha ny tatitra nisy dia tsy ampy ny isan'ny mpiasa tsara hofana, ny kirakira sy fitaovam-pitaterana hamitana am-pahombiazana ny ezaka fampiharana ny lalàna momba ny heloka bevava mahakasika ireo endrika ratsy indrindra isehoan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona (4, 23, 53, 54).

Tamin'ny taona 2016 dia niakatra 0,4 isan-jato ny tetibola iray manontolo natokana ho an'ny Ministeran'ny Mponina, ny Fiarovana sosialy sy ny Fampandrosoana ny vehivavy raha noharina tamin'ny

taona lasa. (45) Nandritra ny vanim-potoana notombanana dia niara-niasa tamin'ireo tamba-jotra fiarovana ny zaza any amin'ny faritra dimy voakendry manokana (Diana, Atsimo Andrefana, Boeny, Atsinanana ary Analamanga) ny Ministera hanolorana raharaha ara-pitsarana, ara-tsosialy sy ara-pitsaboana ho an'ny ankizy niisa 9.949 niharan'ny herisetra sy fanambakana. Ny 2.170 tamin'izy ireo, izany hoe ny 22 isan-jatony, dia niharan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona (23). Ankoatr'izay, samy nandrafitra lamin'asa maharitra telo taona ny tsirairay amin'ireo tamba-jotra fiarovana ny zaza niisa dimy ireo hanatsarana ny ny ezaka famerenana eny anivon'ny fiaraha-monina sy ny fampiharan-dalana mahakasika ireo endrika ratsy indrindra isehoan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona.

IV. FANDRINDRANA IREO EZAKY NY FITONDRANA MOMBA IREO ENDRIKA RATSY INDRINDRA ISEHOAN'NY FAMPIASANA ZAZA TSY AMPY TAONA

Efa napetraky ny Fitondrana ireo rafitra handrindrana ny ezaka nataony hamahana ny olan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona, anisan'izany ireo endrika ratsy indrindra isehoany (Tabilao 8).

Tabilao 8. Rafitra misongadina handrindrana ny ezaky ny Fitondrana momba ny fampiasana zaza tsy ampy taona

Birao mpandrindra	Andraikitra & Famaritana
Komity nasionaly miady amin'ny fampiasana zaza tsy ampy taona (CNLTE)	Mandrindra ny fandaharana, manoro hevitra momba ny lalàna sy fitsipika mikasika ny fampiasana zaza tsy ampy taona ary mampihatra ny Laminasa nasionaly hamongorana ireo endrika ratsy indrindra isehoan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona. Tarihin'ny Ministeran'ny Asam-panjakana sy ny Asa (23, 55, 56). Nanendry mpanara-maso ny asa miisa 11 hanohana ny lahasan'ny CNLTE ary nametraka hetsika fanairana ny sain'ny besinimaro momba ny fanararaotana mamoa-fady hahazoam-bola mihatra amin'ny ankizy eo amin'ny sehatra fizahantany. (23, 44)
Komity isam-paritra miady amin'ny fampiasana zaza tsy ampy taona (CRLTE)	Mandrindra, manara-maso sy manombana ny lahasa isam-paritra rehetra ho famongorana ny fampiasana zaza tsy ampy taona. Ahitana komity isam-paritra miisa 10 izay mamaritra ireo lahasa ho famongorana ny fampiasana zaza tsy ampy taona sy hanangonana, handalinana ary hitaterana ireo antontan-kevitra momba ny fampiasana zaza tsy ampy taona ao amin'ny PACTE. (23, 44, 55, 57) Tamin'ny taona 2016 ny komity any amin'ny faritra Sava dia nikarakara atrikasa hanairana ny sain'ireo mpamokatra lavanila momba ny olana ateraky ny fampiasana zaza tsy ampy taona, ary ny komity any amin'ny faritra Atsimo-Andrefana sy Diana koa nampanao fiofanana momba ny fanararaotana mamoa-fady hitadiavam-bola mianjady amin'ny ankizy (4, 20, 23, 44).
Birao nasionaly miady amin'ny fanararaotana olona	Mandrindra ny ezaka hiadiana amin'ny fanararaotana olona eto Madagasikara sy miantoka ny fampiharana ny Laminasa nasionaly hiadiana amin'ny fanararaotana olona. (12, 33, 38, 58) Tarihin'ny Kabinetran'ny Praiminisitra ary ahitana solontena avy amin'ny Ministeran'ny Asam-panjakana sy ny Asa ; Fitsarana; Mponina sy ny Raharaha Sosialy. (15, 31, 58). Nivory in-droa miantoana nandritry ny taona 2016. (35)
Komity nasionaly ho fiarovana ny ankizy (CNPE)	Mitarika sy mandrindra ny politika sy ny fandaharana nasionaly fiarovana ny zaza. Tarihin'ny Minisitry ny Mponina sy ny Raharaha Sosialy ary ahitana komity mpitantana sy vaomiera teknika ahitana manam-pahaizana manokana (7, 59). Nanomboka fanadihadiana hanombanana ny herisetra sy ny fanararaotana ny ankizy eto Madagasikara tamin'ny taona 2016, izay havoaka amin'ny taona 2017. (23, 45)

Tamin'ny taona 2016, dia tsy nahazo famatsiam-bola ny Komity Nasionaly miady amin'ny Fampiasana zaza tsy ampy taona (CNLTE). Ny Komity Isam-paritra miady amin'ny Fampiasana zaza tsy ampy taona (CRLTE) sy ny Birao Nasionaly miady amin'ny fanararaotana olona kosa tsy nanana teti-bola ampy hanatanteraha an-tsakany sy an-davany ireo ezaka hiadiana amin'ny fampiasana zaza tsy ampy taona, anisan'izany ireo endrika ratsy indrindra isehoany (12, 23, 33, 35, 45).

V. POLITIKAN'NY FITONDRANA MOMBA IREO ENDRIKA RATSY INDRINDRA ISEHOAN'NY FAMPIASANA ZAZA TSY AMPY TAONA

Misy politika napetraky ny Fitondrana Malagasy mikasika ny fampiasana zaza tsy ampy taona, anisan'izany ireo endrika ratsy indrindra isehoany (Tabilao 9).

Tabilao 9. Politika momba ny fampiasana zaza tsy ampy taona

Politika	Famaritana
Laminasa nasionaly hamongorana ireo endrika ratsy indrindra isehoan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona (NAP) (2004-2019)	Natao hamongorana ireo endrika ratsy indrindra isehoan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona amin'ny fanamafisana ny lalàna momba ny fampiasana zaza tsy ampy taona, fanatanterahana hetsika fanentanana, fanangonana loharanom-bola ho an'ny fandaharanasa sosialy ary fanavaozana ireo antontan-kevitra momba ny fampiasana zaza tsy ampy taona. Tarihin'ny CNLTE. (4, 26, 44, 55) Tamin'ny taona 2016 dia nahazo 35.000 \$ izy hampiharana ny dingana farany amin'ilay lamina, izay natao handravonana sy hanamafisana ireo ezaka natao hanesorana tanteraka ny ankizy avy amin'ny asa misy fanambakana. (44)
Laminasa nasionaly hiadiana amin'ny fanararaotana olona (2015-2019)	Natao hanamafisana ny lalàna hisorohana ny fanararaotana olona, mampihatra an-tsakany sy an-davany ny lalàna mikasika ny fanararaotana olona ary miantoka ny fiarovana sy ny fikarakarana ireo niharan'izany. Eo ambany fiahian'ny Birao nasionaly miady amin'ny fanararaotana olona (8, 15, 58, 60). Rah any tatitra dia tsy ampy ny vola natokan'ny Fitondrana hampiharana ilay lamina tamin'ny taona 2016. (12, 23, 45).
Fitsipi-pitondran-tena ho fiarovana ny ankizy eo amin'ny sehatry ny fizahan-tany	Natao hisorohana ny fanararaotana mamao-fady hahazoam-bola mianjady amin'ny ankizy eo amin'ny sehatry ny fizahan-tany. Ampiharin'ny Ministeran'ny Fizahan-tany ary tohanan'ny BIT sy ny UNICEF. (23, 61-64) Hatreo amin'ny taona 2016 dia maherin'ny 900 ny isan'ireo orinasa misehatra amin'ny fizahan-tany nanasonia ny Fitsipi-pitondran-tena ary laminasa isam-paritra miisa valo no voarafitra ho fampiharana ilay fitsipi-pifehezana. (23, 45)
Politika nasionaly momba ny fiahiana sosialy	Natao hiarovana ny ankizy amin'ny fanararaotana, heriseta ary fanambakana, ary manome vahana ny ankizy marefo hahazo fanabeazana sy hanana fivelomana. Tarihin'ny Ministeran'ny Mponina, ny Fiarovana sosialy sy ny Fampandrosoana ny vehivavy ary tohanan'ny mpamatsy vola iraisam-pirenena. (33, 65-67) Tamin'ny taona 2016 no tafapetraka ny lahasa nahazoan'ny olona miisa 500.000 tombontsoa, indrindra ankizy (68).
Lamina nasionaly ho an'ny fampandrosoana (2015-2019)	Natao hanabeazam-boho ny fampandrosoana maharitra sy ny fitoviana ara-tsosialy. Eo ambanin'ny fanaraha-mason' ny Ministeran'ny toe-karena sy ny drafitra ary tohanan'ny Fandaharana ho an'nya sa

mendrika an'ny BIT. (33, 69, 70) Ahitana teti-bola mitentina 83.000 Dôlara hiadiana manokana amin'ny fanararaotana mamoa-fady ny ankizy sy ny fampiasana zaza tsy ampy taona eo amin'ny asa an-trano, ny fitrandrahana harena an-kibon'ny tany, ny fitrandrahana vato sy ireo sehatra hafa mampidi-doza. (8, 33, 69-71)

‡ Nanana politika hafa ny Fitondrana, izay mety ho nahasahana ny olan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona na nisy fiantraikany tamin'ny fampiasana zaza tsy ampy taona (70, 72).

VI. FANDAHARANASA SOSIALY HADIANA AMIN'NY NY FAMPIASANA ZAZA TSY AMPY TAONA

Tamin'ny taona 2016 ny Fitondrana Malagasy dia namatsy vola sy nandray anjara tamin'ny fandaharana natao hamongorana na hisorohana ny fampiasana zaza tsy ampy taona, anisan'izany ireo endrika ratsy indrindra isehoany. (Tabilao 10).

Tabilao 10. Fandaharana ara-tsosialy hiatrehana ny fampiasana zaza tsy ampy taona

Fandaharana	Famaritana sy tanjona
Tetikasa manohana ireo vondrona mpamokatra lavanila maharitra sy lavitry ny fampiasana zaza any SAVA(2016 - 2020)*	Tetikasa nahazoana famatsiam-bola mitentina 4 tapitriza Dôlara avy tamin'ny USDOL ary tontosain'ny BIT, natao hampihenana ny fampiasana zaza tsy ampy taona any amin'ny faritra mpamokatra lavanila any amin'ny faritra SAVA. (73) Tetikasa natao hanamafisana ny fahaiza-manaon'ny Fitondrana ho fampiharana ny lalàna sy politika momba ny fampiasana zaza tsy ampy taona; hiara-misalahy amin'ny sehatra lavanila ho fampiharana ny Fitsipi-pitontran-tena ho an'ireo mpamokatra lavanila; hanairana ny sain'ny fiaraha-monina momba ny zon'ny ankizy sy ny fampiasana zaza tsy ampy taona; sy hanohanana ezaka fanohanana ny fiveloman'ny tokatrano any amin'ny faritra iny. (73) Raha mila fanazavana fanampiny momba ny asa iarohana amin'ny USDOL, tsidiho ny tranon-kalanay.
Fandaharan'ny UNICEF ho an'ny firenena (2015 - 2019)	Fandaharana nahazoana famatsiam-bola mitentina 197.815 \$ avy tamin'ny UNICEF, anohanana ny ezaky ny Fitondrana hanatsarana ny fanabeazana, ny fahasalamana, ny fanjarian-tsakafo sy ny fiarovana ny ankizy eto Madagasikara. (74) Tamin'ny taona 2016 dia nanatontosa ireo tetikasa natao hisorohana ny herisetra sy ny fanararaotana mamoa-fady hahazoam-bola mianjady amin'ny ankizy any amin'ny faritra d'Atsimo-Andrefana, Diana , Nosy Be ary Toliara; hanatsarana ny fanamarinam-pahaterahana sy ny fidirana an-tsekoly ho an'ireo ankizy marefo indrindra; ary hanatsarana ny antontan-kevitra nasionaly tantanan'ny Ministeran'ny Mponina, ny Fiarovana sosialy ary ny Fampandrosoana ny Vehivavy mba hanangonana antontam-baovao avy any amin'ireo tambo-jotra isam-paritra miisa sivy miaro ny ankizy (44, 74-78).
Ivon-toerana fiahiana ara-tsosialy sy famerenana anivon'ny fiaraha-monina +	Fandaharanasan'ny Fitondrana fiahiana ara-tsosialy sy famerenana anivon'ny fiaraha-monina ho an'ireo niharan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona, anisan'izany ireo endrika ratsy indrindra isehoany. Ahitana ny Centre Manjary Soa, ny Centre Vonjy ao Antananarivo ary ivon-toerana vao nisokatra any Toamasina*. (12, 23, 45, 79, 80) Tamin'ny taona 2016 ny Centre Manjary Soa dia nahasintonia ankizy niisa 35 nianjadian'ny fampaisana zaza tsy ampy taona ary ny Centre Vonjy kosa nandray ankizy niisa 667 niharan'ny fanararaotana mamoa-fady hahazoam-bola (23, 45).
Fandaharana fampiasam-bola ho an'ny vahoaka	Fandaharan'ny Ministeran'ny Asam-panjakana sy ny Asa, mitentina 34.700 Dôlara, izay manohana ny firotsahana an-tsekoly sy ny fampiofanana ireo ankizy mpirenireny. Tamin'ny taona 2016 ity tetikasa dia nahasintonia ankizy niisa 40

amin'ny asa sosialy †	hiala tamin'ireo endrika ratsy indrindra isehoan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona (10, 44).
Fandaharana Fanabeazana ho an'ny rehetra (2015-2019)	Tetikasa mitentina 15 tapitrisa Dôlara nahazoana famatsiam-bola avy tamin'ny Fitondrana Norveziana, izay natao hanatsarana ny kalitao sy ny fahafahana misitraka ny fampianarana ambaratonga voalohany, sy hamatsiana fandaharana famahanana an-tsekoly any amin'ny faritra any atsimon'ny Nosy toa an'Androy, Anosy ary Atsimo Andrefana. Tarihin'ny Ministeran'ny fanabeazana (44, 81, 82). Tamin'ny taona 2016 dia nanampy sekoly niisa 10.193 hiahypianatra niisa 238.014. (44)

* Nandritra ny vanim-potoana notombana no natomboka ity fandaharana ity.

† Vatsian'ny Fitondrana Malagasy vola ity fandaharana ity.

‡ Nanana fandaharanasa sosialy hafa ny Fitondrana, izay mety ho nanana tanjona hamongotra na hisoroka ny fampiasana zaza tsy ampy taona, anisan'izany ireo endrika ratsy indrindra isehoany (83-87).

Hita nandritra ny fikarohana fa tsy ampy hiatrehana ny zavatra ilaina ankehitriny ny fiahiana fototra aratsosialy sy ara-pahasalamana misy ho an'ireo niharan'ireo endrika ratsy indrindra isehoan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona. (4, 12, 23) Marina fa manana fandaharana mifantoka amin'ny fampiasana zaza tsy ampy taona i Madagasikara, saingy tsy mahatoraka ny fihanyak ny olana izany, indrindra eo amin'ny sehatry ny fiompihana sy fambolena, ny fanararaotana mamoa-fady hahazoam-bola, ny asa an-trano sy ny fitrandrahana harena an-kibon'ny tany (4, 10, 44).

VII. FEPETRA ASOSOKA HORAISIN'NY FITONDRANA HAMONGORANA IREO ENDRIKA RATSY INDRINDRA ISEHOAN'NY FAMPIASANA ZAZA TSY AMPY TAONA

Miainga amin'io tatitra etsy ambony io, dia ireto ny fepetra asosoka horaisina mba hanatsarana ny famongorana ny fampiasana zaza tsy ampy taona, anisan'izany ireo endrika ratsy indrindra isehoany eto Madagasikara (Tabilao 11).

Tabilao 11. Fepetra asosoka horaisin'ny fitondrana hamongorana ireo endrika ratsy indrindra isehoan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona

Sehatra	Fepetra asosoka	Taona asosoka
Lalàna sy fitsipika	Atao izay handrarana ho an'ny ankizy latsaky ny 18 taona ny fanaovana ireo karazan'asa fanaon'ny ankizy eto Madagasikara ka tafiditra ao amin'ny sokajy R.190, toy ny asa any amin'ny fanambanin'ny rano.	2014–2016
fampiharana ny lalàna	Atao izay hampifanaraka ny isan'ny mpanara-maso ny asa amin'ny soso-kevitry ny BIT ny tokony hisiana mpanara-maso iray ho an'ny mpiasa miisa 40.000 any amin'ny firenena tsy dia mbola mandroso, izany hoe mila mpanara-maso miisa manodidina ny 325 izany i Madagasikara.	2015–2016
	Atao izay hahazoan'ny tompon'andraikitra mampihatra ny lalàna momba ny asa sy ny ady heloka bevava ny teti-bola sy fiofanana ilainy mba hampiharana an-tsakany sy an-davany ny lalàna momba ny fampiasana zaza tsy ampy taona, hatrany ambanivohitra.	2009–2016
	Avoaka ny antontam-baovao mikasika ny fampiharana ny lalàna momba ny fampiasana zaza tsy ampy taona, anisan'izany ireo endrika ratsy indrindra isehoany, toy ny isan'ny fanaraha-maso ho an'ny heloka bevava sy ny asa vontosa, ny fandikan-dalàna tsikaritra, ny fitoriana nampidirina eny amin'ny fitsarana ary ny fanamelohana.	2013–2016
	Atao izay fampiasana ny antontan-kevitra misy mba hahazoana angon-kevitra mikasika ny fampiharana ny lalàna momba ny fampiasana zaza tsy ampy taona, anisan'izany ny fanomezana teti-bola araka ny tokony ho izy.	2009–2016

Fandrindrana	Atao izay hahazoan'ny ny CNLTE, CRLTE sy ny Birao nasionaly miady amin'ny fanararaotana olona teti-bola ahafahany miasa sy mifandrindra an-tsakany sy an-davany hanatanterahany ny iraka iantsorohany.	2014–2016
Politikan'ny Fitondrana	Atao izay hisian'ny teti-bola ampy hanatanterahana an-tsakany sy an-davany ny Laminasa nasionaly hiadiana amin'ny fanararaotana olon.	2016
Fandaharanasa sosialy	Hatsaraina ny ezaka fanafoanana ireo sakana tsy hisokafan'ny fanabeazana ho an'ny ankizy rehetra amin'ny alalan'ny fanafoanana ireo vola takiana ilaina ho an'ny sekoly sy ny fampitaovana, ny fampitomboana ny fotodrafitr'asam-panabeazana sy ny fitaovam-pitaterana, fampidirana mpampianatra ampy sy tsara hofana ary ny fiantohana ny fiarovana ny ankizy rehefa any an-tsekoly.	2011–2016
	Atao izay hamatsiana vola sy mpandraharaha ampy ho an'ireo rafitra fiahiana ara-tsosialy mba ho afaka mandray an-tanana araka ny tokony ho ireo niharan'ny endrika ratsy indrindra isehoan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona.	2014–2016
	Itarina ny sehatra anatontosana ny fandaharanasa hiadiana amin'ny fampiasana zaza tsy ampy taona ho tonga hatrany amin'ny sehatry ny fiompihana sy fambolena sy ireo endrika ratsy indrindra isehoan'ny fampiasana zaza tsy ampy taona eo amin'ny fanararaotana mamoa-fady hahazoam-bola, ny asa an-trano ary ny fitrandrahana harena an-kibon'ny tany.	2014–2016